Ч. 211 (11.464). Львів, четвер 20. вересня 1928. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: М. сячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ліквідація війни.

Львів, 19. вересня 1928.

Дня 27. серпня через підписання пакту Келльога в Парижі осуджено війну, як засіб вирівнування непорозумінь і конфліктів між народами, а дня 16. вересня через вступлення у фазу офіційних розмов у Женеві в справі передречинцевого усунення окупації Надренії та устійнення висоти репарацій започатковано остаточно ліквідацію минулої війни. Є це зворотна точка в цілій повоенній політиці, є це остання стація на шляху: Льокарно. Туарі — пакт Келльога — Надренія. Важливість вступного женевського порозуміння признав Бріян у розмові з представником віденської „Н. Фр. Прессе", стверджуючи, що світ є нарешті свідком справжньої ліквідації війни. Так само оцінює далекосяглість вступного женевського порозуміння й французька преса, співаючи пеани в честь старого Бріяна. Мовляв, він по мистецьки вів переговори. Осудивши майбутню війну, він кінчить ліквідацію минулої.

В чому саме узмістовлюється суть женевського порозуміння, в чому вага розпочаття офіційних переговорів у справі евакуації Надренії?

Порозуміння „грубої шістки" (з одного боку Німеччини, а з другого Франції, Англії, Бельгії, Італії й Японії) торкається трьох справ:

1) передречинцевої евакуації Надренії;

2) остаточного управильнення проблеми відшкодувань і

3) контролі над безпекою.

Німецькі території, окуповані Францією, а частинно й Англією та Бельгією, як застав на додержання німецьких зобовязань з версальського трактату і пляну Доза, є поділені на три смуги. Першу з них звільнено після Льокарна, друга мала бути опорожнена в 1930 р., а третя в 1935 р.

Окупація Надренії є ганьбою для Німеччини. Зовсім природно, що німецький уряд змагає до передречинцевого звільнення Надренії з окупаційн. військ. І не йде тут так про другу смугу, яка є невеличкою, але головно про третю. Франція нерадо годиться на передчасне звільнення Надренії, лякаючись втратити реальний застав. В своїй промові на загальному зібранні Ліги Націй зазначив Бріян французький страх перед міліонами сильних і здорових мущин у Німеччині. Отже Франція тривожиться, що після звільнення Надренії Німеччина не схоче платити своїх зобовязань та приспішить потайні зброєння. Тому в неофіційних розмовах Франція погоджувалася тільки на звільнення другої (невеличкої) смуги, але не безвідплатно. Вона домагалася видачі облігацій німецьких державних підприємств, у першу чергу німецьких залізниць, які могла би вже тепер зреалізувати на американському грошевому ринку. Німеччина заявляє на те, що вона на протязі останніх літ виявила багато доброї волі, а головно всеціло виповнювала свої зобовязання, обняті пляном Доза. З огляду на те Німеччина заслугує на повне довіря. Бажаючи розвіяти французьку тривогу, Німеччина пропонує покликати окрему комісію на парітетних основах, яка стежилаб за демілітаризацією обох граничних смуг: німецької і французької.

Другою справою, що без сумніву вяжеться з окупацією Надренії, є справа відшкодувань. Ані версальський трактат, ані плян Доза не означили висоти суми відшкодувань чи там репарацій. Німеччина зовсім слушно домагається, щоби остаточно устійнено висоту відшкодувань, щоби вона знала, які тягарі вона несе на собі. Одночасно німецькі державні мужі застерігаються проти тісного вязання тієї справи зі справою евакуації. І тут маємо до діла з блудним колесом. Французькі репараційні вимоги до Німеччини спираються на двох основах: на шкодах і знищеннях, заподіяних Німеччиною французьким територіям підчас війни і на боргах, які Франція зробила в Англії і Америці. Розміри знищення Франції, хоч від покінчення війни минає повних десять літ, ще неустійнені. Але ще важча є справа боргів. Франція винна Англії й Америці величезні суми, і від зменшення чи скреслення тих боргів робить залежним означення своїх фінансових вимог до Німеччини. Льорд Кашенден зазначує теж, що справа відшкодувань і воєнних боргів тісно вяжеться зі собою. Що торкається Вел. Британії, то вона ніколи не погодиться на ніяку умову, яка зменшувалаб суму союзних довгів, затягнених в Англії, до суми меншої від британських зобовязань в Америці. Зновуж остання взагалі не хоче нічого чути про зменшення, а тим менше скреслення союзних довгів (французьких й англійських). Отже справа боргів і взаїмних зобовязань незвичайно заплутує означення висоти відшкодувань з боку Німеччини.

Вкінці третя справа — це справа контролі. Проти німецької парітетної основи Франція висунула проєкт міжнародньої комісії, зложеної з представників „грубої шістки", можливо з поминенням Німеччини, замісць французько-німецької комісії. Щоби не дразнити Німеччину, названо комісією устійнюючою і примирюючою (**Commision de constation et de consilation**).

Таким чином неофіційні вступні переговори в справі Надренії, які обіймають по суті цілість німецько-французьких взаємин, увійшли у фазу **офіційних переговорів**. Є це значний крок вперед, бо вже тим самим зазначено потребу звільнити Надренію з окупації перед попередньо означеним речинцем. Німці не погодилися на **iunctim** між евакуацією Надренії і справою репарацій. Німецьке становище частинно взяла на увагу противна сторона. Фінансові справи, себ-то питання відшкодувань і обопільних боргів передано окремій комісії, зложеній з 6-ох експертів (по одному від кожної держави) і таким чином позірно відмежовано репараційне питання від тісного звязку зі справою евакуації. Зате зі справою звільнення Надренії тісно звязано питання контролі. Переносячи переговори в справі евакуації на дипльоматичний шлях, підкреслено, що одночасно будуть ведені розмови щодо складу й обсягу та діяльности комісії устійнюючої і примирюючої. Бріян рішуче противиться взаїмности нагляду і німецько-французькій граничній контролі. Зновуж канцлер Мюллер не менше рішуче противиться продовженню істнування майбутньої комісії поза рік 1935, себ-то поза речинець, в якому по первісним зобовязанням мала бути звільнена третя смуга.

Вступні переговори на женевському терені в справі передречинцевої евакуації Надренії покінчилися вступним компромісом. Очевидно, перед дальшими переговорами повстають ще великі трудноші. Нпр. польська дипльоматія інтерпретує постанову про констаційно-концилійну комісії, а радше про її склад і обсяг ділання в тому напрямку, що в її склад увійде і представник Польщі для береження польських інтересів — над Реном. Ясно, що на такий склад комісії ніколи не погодиться Німеччина.

Очевидно, компроміс у справі евакуації Надренії і репарацій є неминучою конечністю. Він мусить наступити, бо інакше требаб від Льокарна, Туарі і пакту Келльога знову вертати до Версалю. А це був би занадто довгий шлях і за коштовний. На версальські герці сьогодня ніхто не може відважитися, а тим більше Франція. І тому Бріян з повною свідомістю говорив про женевський етап на шляху до закріплення Льокарна, як про ліквідацію війни.

За відбудову і розбудову краю.

В справі американських кредитів для наших економічний установ.

(Лист до Редакції.)

В справі кредитів з Америки і нашої допомоги у відбудові й економічнім відродженні краю думав я дуже богато. І прийшов до глибокого переконання, що ця справа вже дозріла, що вже час приступити до її реалізації.

Я знаю, що в краю є великі економічно-господарські можливости, що богато богатств зовсім не використано, а як що й використано, то зробили це не ми, а наші сусіди й чужинці. Бо у нас не було ніколи потрібної готівки, не було й відповідних людей до такої праці. І наші українські економічні установи в краю, а зокрема наша кооперація, дуже потребують кредитів і їх праця пішлаб безперечно на кількасот відсотків живіще й ширше, якби так українська Америка поспішила їм на поміч з потрібними кредитами.

І саме тепер українська іміграція в Америці переживає перелім — в добру сторону. Після того, як богато ріжних нашим людців і пройдисвітів попатягало наших людей в Америці на більші й менші суми, тим убили всяке довіря до своїх, зачинає тепер і в наших рядах зростати довіря, зрозуміння громадської солідарности і взаїмної допомоги. А відомо, що тільки на таких принципах можна будувати й розвивати ширшу акцію для допомоги старому краєві.

А в тім, правду кажучи, не було у нас донедавна і людей з капіталом, не було ні купців ні промисловців з ширшим американським розмахом. Наші люди, як що й заробили, то це були „[illegible]", які зароблені гроші ховали в грубку або в жидівський банк — замість орудувати тим грошем і розширювати ним торговлю чи своє підприємство. Не богато краще було мабуть і в краю, тому не треба дивуватися, що як і були в нас метикіші грошевиті одиниці, то не могли мати до нікого довіря.

Нині вже й наші люди в Америці зачинають виходити на ширший шлях і роблять бизнеси (інтереси) на ширшу скалю. Перше наші люди користали тут лише з товарових кредитів, за які платили грубі відсотки, а тепер починають заходити вже до американських банків і користуються готівкою за 6 проц. річно. А взагалі американські українці гроші мають і слід лише повести правильну акцію, аби стягнути хоч частину їх капіталів до краю. Я вірю в це, що ця справа є до переведення, хоч і не так скоро, як це може кому видається. Але через рік-два ця справа може бути наладнана як слід і край зможе користати тоді справді з дешевого й великого кредиту.

Українці в старому краю помиляються, коли думають, що з Америки можна притягнути український капітал лише через те, що, мовляв, в Америці дають 3—4 проц. річно, а в краю дадуть 6 проц. і більше. Бо ті наші люди, що дають тут свої гроші на 3—4 проц., не дадуть вам до краю і на 50 проц., бо вони не то нікому, але й собі самим не вірять. А інші грошевиті люди, які моглиб хоч частину гроша льокувати в краю, не зроблять того також, бо пощо давати їм гроші на 6 проц. десь у старому краю і бути — як вони думають — непевними, коли тут в Америці можна мати до 10 проц. річно, даючи гроші під закладну дому чи землі? На всіх тих людей можна махнути рукою. Кредити для краю можуть дати лише або великі патріоти, яким не залежить на доході, тільки на розбудові й розвитку українського промислу й торговлі в краю, або люди бизнесові з великим розмахом, яким не залежить на зарібку зараз, моментально, тільки на піднесенні й поширенні українських підприємств у краю і щойно після того на відповідних зисках.

Конкретно мій плян льокати американських капіталів у крайових підприємствах представляється так: На початок осується спілка, зложена з 4—5 заможних, з добрим іменем і впливами українців і з 4—5 богатих і впливових американців. Кожний член спілки вносить, скажім, 5 тис. дол. готівкою, а банк дає на це стількиж кредиту на 6 проц. річно. Таким чином будоб зразу 100.000 долярів і з цим капіталом можнаб уже щось починати. Розуміється, чим краще буде розвиватися ця організація, тим скорше можна буде найти великі суми гроша для вльокування їх в українські підприємства в краю. Я переконаний, що така спілка змоглаб в недалекому часі стягнути дійсно поважні капітали як від українців, так і від американців і відогралаб цілком певно немаловажну ролю у відбудові й розбудові українського економічно-господарського життя в старому краю.

Якщо діло добре піде (я переговорив тут уже з кількома нашими людьми й американцями, а також з банком), то вже на весну 1929 року можна буде пустити машину в рух. Ми вишлемо тоді нашу людину до краю, яка поведе цілу справу в нашім імени і вестиме всю акцію через окрему агенцію. Ця агенція буде все в контакті з нашими комерційними й кооперативними установами краю, вона буде видавати кредити готівкою, вона буде мати над усім контролю, словом: це буде наше заступництво і [illegible] з краєм. Приймаючи на увагу навіть найбільші трудности й перепони в цій праці, я все таки вірю, що вона нам удасться, бо зрозуміння для такої акції є як у краю, так і в Америці.

Н. Лисюк.

Ню Йорк, 18. серпня 1928.

Радянська Україна.

Сільсько-господарська вища освіта на Радянській Україні.

В харківському „Комуністі“ з 13. вересня 1928 р. стрічаємо статтю В. Румянцева про вищу сільсько-господарську освіту на Рад. Україні. З неї довідуємося, що перед війною було на Україні лише два вищі сільсько-господарські наукові заклади, а саме: агрономічний факультет київського політехнічного інституту і харківський ветеринарний інститут. В часі великої війни прибув до того ще й колишній Новоолександрівський сільсько-господарський інститут. Тепер є на Україні 28 вищих сільсько-господарських шкіл, а в тім 7 інститутів, решта-ж — технікуми, що дають освіту 5.190 студентам. Автор статті каже, що протягом останнього шк. року покинуло сільсько-господарські студії по с.-госп. інститутах 105 студентів, по сільсь.-госп. технікумах 190 студ. і по земл. тех. 218 студентів. Крім того по ветер. інститутах 55 студентів, по геод. земл. інститутах 87, а разом в усіх сільськ.-госп. вищих школах 735 душ, тобто 15 відс. загального числа студентів. В. Румянцев, шукаючи за причинами такої дезерції, стверджує, що найважнішими причинами того невідрадного явища є низький рівень освіти в тих школах, мале наукове вивінування тих шкіл і незвичайно важкі умовини життя студентів, яким держава допомогає дуже мало і до того далеко менше між студентам інших високих шкіл.

Український бальнеольогічний інститут.

З радянських газет довідуємося, що при всеукраїнському терапевтичному інституті утворюється бальнеольогічний інститут. Завданням нового інституту: дослідити прикмети всіх українських курортів, джерел цілющої води, а також вплив одних і других на всякі недуги. До програми інституту входить широко закроєна експериментальна праця. Інститут вивінований також відповідними фінансовими асигнуваннями.

Провірка українізації серед одеського вчительства.

В харківському „Комуністі“ (з 9. IX. 1928) читаємо, що перевірка знання української мови серед одеського учительства у професійних і трудових школах дала цілком позитивні наслідки. З учителів, що піддалися іспитови не відповіло вимогам тільки 25 відсотків. Усі вони втратять посади. За те вступні іспити до вищих одеських шкіл виявили слабе підготування студентів в українознавстві. Половина з них не відповіла іспитовим вимогам.

Нова опера „Самійло Кішка“.

В „Пролетарській Правді“ з 4. вересня читаємо, що композитор Яновський скінчив оперу „Самійло Кішка“ на 4 акти. Текст до опери зложив молодий драматург Улагай-Красовський. Цейже драматург написав і драму на той самий сюжет. Оперу „Самійло Кішка“ мають виставити в Харкові ще в цьому сезоні.

Всеукраїнська театральна вистава.

Радянська преса інформує, що Народній Комісаріят Освіти організує всеукраїнську театральну виставу, яка має унагляднити всі досягнення українського театрального мистецтва. Вистава має бути рухома і повинна пробути деякий час у кожному більшому місті на Україні. В грудні вистава має бути відкрита в Харкові.

Присуди смерти за шпіонажу.

З харківської преси довідуємося, що дня 12. вересня ц. р. відбулася там перед надзвичайною сесією окружного суду розправа проти Е. Злоневського, давнього співробітника одної з радянських установ. Злочевський мав займатись шпіонажею на користь Польщі. Суд засудив його на кару смерти через розстріл. Засуджений звернувся до ВУЦВК з проханням на помилування. — Того самого дня і та сама судова сесія розглядала анальогічну справу В. А. Сухова, б. офіцера Колчаківської армії. Він теж мав займатися шпіонажею на користь Польщі. Суд засудив його теж на кару смерти через розстріл.

Будинок Державної Промисловости.

Ще минулого року почали в Харкові будову велитенських будинків-хмародерів, одиноких досі в Радянському Союзі. Один з тих будинків мав стати централею державного промислу. І цей будинок саме тепер у Харкові викінчують. Будинок матиме площу пятьдесять вісім (58) тисяч квадратових метрів, у тім 51 тисяч т. зв. корисної площі. В ньому найдуть приміщення: Рада Народніх Комісарів, Народній Комісаріят Юстиції, Народ. Комісаріят Торговлі, Всеукр. Рада Народн. Господарства, Центр. статистичне управління, а крім того ще Нар. Ком. Земельн. Справ, Народн. Коміс. Здоровля та ціла низка банків, трестів і синдикатів. В будинку мають утворити центральну бібліотеку, що буде мати назву: Всеукраїнська науково-технічна й економічна бібліотека. Крім того у тімже будинку буде готель з 60-ти кімнат. Вже з того бачимо, що цей будинок своїми розмірами дійсно величезний.

Підготовка до перевиборів рад.

Минулого року, як відомо, перевиборів рад виїмково не було. На це зложилися ріжні причини, про які ми своєчасно писали. Цього року вже почалась підготовка до перевиборів рад у столиці. Там розробляють пляни цілої виборчої кампанії, що почнеться реалізувати з днем 1. листопада ц. р. Будуть це самі підготовчі роботи. Самі вибори відбудуться аж у перших місяцях 1929 р.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ
РАНІШЕ РОМАН ЗУБИК
ЛЬВІВ, вул. ГАЛИЦЬКА 16.
ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
У ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

Актуальна справа.

Вибори до Торговельно-промислової Палати у Львові.

Розпорядком міністра торговлі і промислу (на основі арт. 13 розп. Президента Річпосп. з дня 15. липня 1927) з дня 22. серпня 1928 зарядження вибори до Торговельно-промислової Палати у Львові на підставі новозатвердженого виборчого регуляміну.

З огляду на те, що справа торкається і нас і що згідно з новим статутом Торг.-пром. Палати належаться і нам мандати в цій господарській установі і що ми повинні та можемо перевести при виборах наших кандидатів, хочемо познайомити наших купців і промисловців з постановами нового статуту Торг.-пром. Палати, а саме першої його частини, де говориться про виборчий регулямін.

Торг.-пром. Палата у Львові складається з 7-ох радних з вибору і 7 радних іменованих міністром праці і торговлі. Крім того у склад Палати може ввійти ще 7-ох радних коолтованих вже самою новообраною Палатою.

Палата ділиться на дві секції: 1) промислову і 2) торговельну. До кожної секції належить по 35 радних з вибору, а окрім того приділяється до одної і другої секції тих 7 радних, яких іменує мін-ство і воно само призначує, котрий з іменованих радних належить до торговельної, а котрий до промислової секції.

Спосіб вибору такий: 28 радних входить до палати з загального вибору т. є. в дорозі виборів, у яких голосують всі особи фізичні і правні, що платять промислові патенти (свідоцтва). А 42 радних входить до палати в той спосіб, що їх вибирають ріжні господарчі стоваришення самі, на своїх надзвичайних загальних зборах.

Право голосування має кожна особа фізична і правна, яка викупляє промисловий патент на ведення свого промислового чи торговельного підприємства. Право вибору має кожний, хто скінчив 30 літ життя і має право голосування. Не мають права вибору ані голосування ті, котрі збанкротували, не поплативши довгів, або ті, котрі судово були карані і наслідком тої кари стратили виборчі права до сойму.

Кожна фізична чи правна особа, якій прислугує право голосування, має в за-

---

МИКОЛА ПАРФАНОВИЧ.

З моїх шкільних споминів. 2)

(З нагоди 200-літнього ювилею істнування І. гімназії в Станиславові.)

Станиславівська гімназія, як усі інші гімназії того часу, була клясичною школою. Латина і грека, дві мертві мови давно минулих діб людства, відмежених тисячами століть від нашого часу, становили головні предмети навчання. Клясичні фільольоги в гімназії були найважнішими учителями. Вони своїми предметами найчастіше входили в контакт з учнем, вони здебільш були клясовими господарями і мали рішаючий вплив на перехід учня через школу.

В нашій гімназії більшість учителів була саме з цеї ділянки. Для вищих кляс було призначених трьох старших фільольогів, а саме священик Лопушинський, д-р Нементовський і Свідерський.

Перший з них — наша людина, світлий фільольог, який побіч латини і греки вчив також деколи й німецької мови. Людина лагідної вдачі, слабкої вимови та без сімейної опіки, робила враження самітної, опущеної одиниці. Це також виходило і з його занедбаної поверховности. Духовна одіж, якою Л. завсідно одівався, виявляла таку небайливість з огляду на свою чистоту, що вона впадала нам учням добре у вічі й давала притоку до критики його родинного життя, при якій дружина цього учителя виходила в поганому світлі. Як учитель не школив учнів, але також не виявляв для них якоїнебудь симпатії. Погружений в собі проводив весь вільний від школи час на самітному проході у міському городі. Щойно пізним вечером вертав домів та переводив лекції зі своїми двома синами, з яких молодший, мій шкільний товариш, був дуже спосібний та переходив кляси першим числом (льокацією). Учитель Лопушинський перейшов з духовного на учительський стан через свою погану вимову та недостачу голосу до співу, — так принайменше ми учні, що інколи, в рідких випадках, зачували його відправляючого богослуження, висновували, забуваючи при тім, очевидно, про його виїмкові фільольогічні спосібности.

Якщо наш „ліп“, як ми, гімназисти, без огляду на націю, його називали, був добрим, лагідним вчителем, то зате д-р Нементовський був „собакою“, яка давалася нам у вищих клясах діймаючо в знаки. Про його фільольогічні спосібности ходили ріжні, здебільш негативні версії. Був він тоді одинокий доктор фільософії в нашій гімназії, але докторат свій, як говорено, здобув по тяжких зусиллях, виявляючи при цьому поважні недостачі в опануванню свойого предмету. Кулявий на ногу, ходив підпираючи себе палицею, а вдягав себе в польську міщанську одіж, чамару та широкі штани, впущені в чоботи з холявами. Вчив переважно греки з приписаних на вищу гімназію клясиків по свому одноманітному шабльонові, запозиченому з не найкращого переводчика і в цьому обсягу був неуступчивий, надмірно вимагаючий та безоглядний. Звичайно подавав на головну конференцію цілу клясу за виїмком кількох перших чисел. Коли траплялося таке нещастя, що до Нементовського приходили ще й деякі інші „добрі вчителі“ в ролі германіста, польоніста чи історика або й математика, тоді кляса з такими добродіями ставала для учнів просто невиносимим пеклом. Скільки енергії, нервів, здоровля витрачала бідна молодь, щоб перейти таку клясу, зможе зрозуміти тільки той, кому судилося на собі самому досвідчити подібної педагогічної системи. В станиславівській гімназії ця система процвитала довгі роки, а патронував їй сам директор, який залюбки по кожній майже конференції, на якій педагоги Нементовські нищили клясу, являвся особисто в ній з конференційним катальогом, щоб лайкою та упімненням бідних учнів, жертв скаженої схолястики, заохотити своїх учителів до дальшого нищення молодих умів.

Антиподом Нементовського був проф. Свідерський. Людина спокійної вдачі, більш задумчивий та кращий фільольог, вимагав поміркованого знання свойого спеціяльного предмету, греки. У цього вчителя була одна особиста питоменність, яка робила його для нас учнів на його годині цінною особою, а також і комічною. Густо-часто попадав він у таку тяжку задуму, яка здавалася робити його мертвяком на катедрі. В такому стані, коли чи то його умові сили були зовсім виключені, чи спрямовані в одному виключному напрямі, він не бачив ні не чув нічого, що в клясі серед нас діється. Ми вели тоді нераз голосні дискусії на зовсім інші теми, жартували, а нерідко і глумилися зі свойого „загапленого“ вчителя. Одного разу трапився комічний інцидент на його годині. Було це при Гомеровій „Іліяді“, не пригадую собі вже, яку частину ми тоді саме переводили. В одному моменті по довшому „гапінню“ пробуджується Свідерський з просоння та викликаючи першого учня, який йому навинувся під очі, кличе голосно: Перескандуй же цей чудовий вірш! Учень підводить себе, дивиться безрадний до відчиненої „Іліяди“, але не знає звідки зачати. І ціла кляса дивиться з зачудуванням на вчителя і здається його питати, про який вірш він думає. Та Свідерський зривається з катедри з „Іліядою“ в руках і бігає втішений по клясі, скандуючи собі і нам вірші, в яких поет змальовує словну сварку богоматери Гери з богоотцем Зевесом, грозячи свойому божеському другові зовсім прозаїчними побоями. У вільному переводі „Гера загрозила горшиком божеській голові Зевеса“ — пояснює нам наш розбавлений учитель. Цей інцидент облетів цілу гімназію та був учнями „всебічно“ обговорюваний. Деякі з них, знаючи ближче родинне життя цього вчителя, шукали анальогії цеї божеської сутички в родинному житті вчителя.

Тут слід замітити, що ми учні були гаразд поінформовані про родинне і неродинне життя наших учителів і їхні нерідко зовсім інтимні переживання і вже тоді могли оцінити вагу і значіння доброї, дбайливої дружини для людини умової праці. Ми мали нагоду бачити, ба, й на собі відчувати, як через непутящу, ледачу дружину вчитель попадав в поганий стан та вилядовував його нераз на нас, своїх учнів. Хто з нас в силі сказати, скільки двійок упало на наші голови з цього приводу?

(Продовження буде.)

салі один голос, але особи праві можуть мати більше голосів, залежно від цього, скільки робочих сил у себе затруднюють.

Головний виборчий комісар (яким назначено п. Ос. Каштелевіча, начальника промислового Виділу при воєвідстві у Львові) має спорядити листу управнених до голосування, має цю листу подати до публичного відома, щоби заінтересовані могли внести рекурси, якщо не буде їх на листі, або спротиви проти тих, які не мають права голосування, а є вміщені на листі. Далі головна виборча комісія подасть до публичного відома, які та де є виборчі льокалі, які є комісії, який склад комісій, речинець виборів і т. п.

Точні приписи виборчого регуляміну є в урядовім дневнику „Монітор Польскі" ч. 192 з 22. серпня 1928.

Українські промислові і торговельні підприємства повинні заінтересуватися повищою вельми важною справою, повинні слідкувати за передвиборчою акцією і взяти обовязково участь у виборах. Ми мусимо звернути увагу не лише на загальні вибори, де треба нам обдумати, чи маємо йти самостійно чи в компромісі з якимсь угрупуванням, але треба нам подбати про те, щоб наші господарські установи дістали такий приділ мандатів, який нам належиться з огляду на число членів і висліди праці цих установ. Бо на основі статуту Торг.-пром. Палати 42 радних входить до тоїж Палати не з загального вибору, а вони є з гори призначені міністерством торговлі, як вибирані ріжними господарськими стоваришеннями. Річ у тому, щоби нашим господарським стовариши ннями, як напр. Союз Українських Купців, Союз Кооператив, призначено з гори певну скількість мандатів. Тут важну ролю грає те, яку силу представляє дана господарська чи фахова організація, тому крайна вже пора, щоб усе наше купецтво згуртувалось при своїй фаховій організації Союз Українських Купців, щоби пішли туди не лише самостійні купці, але й кооператори, бо лише з сильною організацією нині кожний рахується. Якщо проспимо і втратимо вибори до Торг. Палати, то щойно тоді побачимо, які користи має купець і промисловець, зорганізований у свою фахову організацію, але тоді буде вже запізно. Нам треба негайно взятися до праці, нам треба все наше купецтво стягнути в одну сильну організацію Союз Українських Купців — і станути одною лавою до виборів.

Ріжні вісти.

СЕНЗАЦІЙНА ПРОМОВА ГІНДЕНБУРГА

Німеччина не признає постанови Ліги Націй в справі Гор. Шлеська.

На привітальну промову до президента Гінденбурга в Ополі, з нагоди його подорожі по нім. части Гор. Шлеська — Гінденбург виголосив велику політ. промову, в якій сказав, що Німеччина не признає ніколи постанови Ліги Націй з 20. жовтня 1921 р., яка то постанова признає більшу часть Гор. Шлеська Польщі. Ця постанова насміхається із висліду голосування і противиться всякому госп. розумові. Опісля зазначив Гінденбург, що нім. уряд уважає своїм обовязком не лише шанувати всі загарантовані права нац. меншостей, але й рівномірно трактувати польську меншість у політ. і культ. ділянці.

Підчас побуту в Ополі през. Гінденбург в пресовім інтерв'ю сказав: „Не обманююся тай тому кажу отверто, що не можу увірити, щоби ми на основі льокарнської політики здобули для нас щось позитивного. Одначе треба було показати світові, що Німеччина бажає ступати мировим шляхом".

МУСОЛІНІ ЗАПОВІДАЄ РОЗВЯЗАННЯ ПАРЛЯМЕНТУ.

На першім засіданні Вел. Фашистівської Ради Мусоліні в експозе повідомив, що сенат буде скликаний 1. жовтня, а небаром потім палата репрезентантів. Після скінчення праць палата буде розвязана, а новообрана збереться вперше 21. квітня 1929 р.

ПОВОРОТ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Марш. Пілсудський верне з Румунії до Варшави 2? жовтня.

УРЯДОВІ ПРОЄКТИ ЗАКОНІВ СОЙМОВІ

На конференції прем. Бартеля з марш. сойму Дашинським сказав премієр, що уряд зложить соймові проєкт бюджету з кінцем жовтня. Крім того в теперішній сойм. сесії предложить соймові до полагоди низку законів, які уряд уже виготовив. Догадуються, що м. і. представлені будуть соймові до ухвалення самоврядні закони, бо в цій справі премієр конферував із віцемін. вн. справ Ярошинським, який головно займається самоврядними справами.

УРАГАН.

У Сан Домінго перейшов ураган. Є понищені доми, дуже потерпіли жнива. На Фльориді згинуло 42 людей, а 140 було ранених. Із Ню Йорку подають, що ураган лютує на просторі 3 тис. км. і посувається далі на півн. схід. За пять днів ураган заподіяв шкоди на 1 міліярд. Около міліон людей без даху над головою; 300 тис. людей від трьох днів не мають води і харчів. Амер. Червоний Хрест організує поміч.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Для традиції.

Кажуть люди, що на порядній попівстві мусить бути син Влодзьо і сива кобила. Припадок це, чи правило, — не знаю, але так якось воно складається, що застаєш і одно і друге. Приїдеш денебудь на приходство, ввійдеш у хату, а тут зараз:

— Влодзуню, а ти чому з паном не привитаєшся?!

Значить, Влодзьо є...

Тепер ще тільки сивої кобили

— Можеб ми так куди поїхали? — питає тебе гостинний господар.

— Чому ні! Цікаво мені буде подивитись на околицю, людей пізнати.

Господар виходить на подвіря і кричить до наймита:

— Іване-е-е, Іване! А запряжи-но до візка.

— А котрі, прошу єгомости?

— Запрягай карого і сиву кобилу. Вона й так цілий тиждень дома стояла.

Значить, і сива кобила є...

Не знаю: припадок це, правило, чи традиція?!...

Але прецінь був я недавно на однім попівстві, де і звичаї старі ще заховалися, і люди гостинні мов перед століттям, і серця в усіх мов на долоні, — а ні Влодзя, ні сивої кобили не було.

Син Микола, а кобила гніда, ще й з зіркою на чолі,

— Щож — думаю — не богато я їзджу тепер по попівствах, відбився від рідного грунту, то й не знаю як там під нинішню пору водиться. Може й справді давний „узус" уже пережився.

Але котроїсь-там днини приводить жид коняку на продаж.

— Ігомосць, купіть коня

— Та нащо мені такої драбини.

— Драбина! Зато тано продам

— Скількиж їй літ?

— Під хайрем ще двацять не має.

— На один бік.

— Смієтеся здорові.

— Ні, таки не купаю.

І був би не купив. Але як вибігли діти, як почали — купіть та купіть!... Купив.

Ніхто не знає, чому купив. Він сам здається не знає.

Діти казали: „тому, що тиха", шваґер казав: „тому, що розумно дивиться" а я думаю ще чого інакшого...

Тому, що сива...

Тягнути вона вже не буде, бо не здужає, їсти не може, бо зубів нема, але при вигоді ще пять-шість років традицію піддтримає.

До цілости бракує ще Влодзя.

Але при добрій волі і це можна направити.

Тимбільше, коли воно для традиції...

Галактіон Чіпка.

По широкому світі.

Гінденбург обїздить Горішній Шлеськ. Його поїздка триватиме кілька днів.

У Білгороді сконфіскували число газети „Новости", де була видрукована карта „Хорватії, незалежної держави".

Китай готов виступити з Ліги Націй ображений, що не є вибраний на члена Ради.

В Атенах відкрили ватагу фальшиварів англійської монети з 20 осіб.

Вдова Степана Радіча звернулась до Ліги Націй з проханням розпочати слідство в справі збиєства хорватських послів у Скупштині.

У Вестфалії вибухла епідемія тифу; є 60 недужих.

У Клюжі (столиця Трансильванії) почався процес проти 114 комуністів. Покликали 600 свідків.

Останнє соціялістичне віче в Австрії вплинуло на злагіднення політичної атмосфери. Надіються, що між соціялістами та націоналістами дійде до порозуміння у звязку з проєктованим на день 7 жовтня п. р. зїздом націоналістичних і соціялістичних боївок.

НОВИНКИ

— **Конфіската.** Вчорашне 210 число „Діла" забрало львівське староство гродське. У хвилі, коли це пишемо, не знаємо ще за що це число підпало забраттю, бо урядового письменного повідомлення в цій справі досі не маємо.

— **Арешти в Бережанщині.** В пятницю дня 7-го вересня п. р. арештувала поліція в Конюх слідуючих громадян Вибудова: Івана Штабелюка, Василя Безбородайного, Івана Лиходата, Миколу Мельника, Грицька Пасічника, Федя Медведя, Івана Крука і Доську Кравець. В суботу дня 8-го вересня арештовано з Бережанах студ. прав Богдана Бородайка. Всіх арештованих відставлено до окружного карного суду в Бережанах. Всі ці арештування мають політичний підклад, а саме стоять в звязку з вічем посла Целевича, що відбулося в Вибудові дня 2. вересня п. р. Поки що годі збагнути, в якому напрямку іде обвинувачення, бо з 9-ти арештованих 8-ох не забирало голосу. Доську Кравець арештовано, хоч тий вона вагітна і полишила в дома малолітні діти. Доперва в понеділок прийшло до суду донесення. По переслуханні радна палата рішила всіх випустити на волю. Прокуратор вніс проти цього зажалення, а арештовані до вирішення зажалення оставатимуть у тюрмі. В справі поступовання поліції інтерпелював посол В. Целевич у тернопільського воєводи і міністра внутрішніх справ.

— **Конфіската лугових одностроїв.** Дня 8-го вересня п. р. прийшов до громади Лапшин бережанського повіту постерунковий з Гинович Мармеха. Мармеха удався до мешкання Грицька Левара члена Ради товариство „Луг" у Лапшині і зажадав від нього списку всіх членів лапшинського „Луга". Опісля ходив від мешкання одного луговика до другого і конфіскував лугові однострої, а саме шапку, блюзу і пояс. Відібрав він однострої від Микити Лещука, Клима Мацькова, Василя Матуса, Грицька Борика, Стефана Дубинського с. Якима, Андруха Репецького с. Василя, Степана Евеця та Миколи Тукя. Мармеха забирав однострої навіть у неприсутности власників, а коли наприклад родина Стефана Дубинського не хотіла видати одностроїв без Стефана, грозив розбиттям скрині. Державна поліція конфіскує лугові однострої і по інших громадах бережанського повіту як Саранчуки, Посухів, Ліспики. В справі такого поступовання державної поліції інтервеціював у тернопільського воєводи посол Володимир Целевич. Він вказав на недопустимість конфіскати приватної власности. Воєвода обіцяв зарядити проти цього строге слідство і вкоротити самоволю поліції. Зокрема заявив воєвода, що не видав ніякого розпорядження у справі ношення лугових одностроїв.

— **Розкопки кургану біля Скалату.** Дня 15. вересня в лісі Малинник (пов. Скалат) розкопали курган, у якім найшли скелет людини перед 2000 літ перед Хр. Скелет відфотографували й в опакуванні відіслали до просекторіюма львівського університету. Роблять дальші розкопки у Малиннику.

— **Вовки у Карпатах.** У сколівських горах бар. Ґреллів появилося богато вовків. Вовки заподіяли великі шкоди в лісовій звірині. На зарядження дирекції сколівських лісів уладили нагінку і вдалося вже в перших днях убити кілька вовків. Цікаве, що між убитими вовками є два зовсім чорні, які трапляються дуже рідко.

— **Польський архиєпископ перед судом.** Перед окружним карним судом у Полоцьку почався процес проти маріявітського архиєпископа Яна Ковальського. Акт обвинувачення закидує Ковальському, який є головою маріявітської секти в Польщі, зводження нелітніх дівчат і вчинення ... для зносин із жінками. Заряджено тайність розправи, коли переслухуватимуть нелітні дівчата. Боронять архиєп. Ковальського букин. пос. адв. Смяровський, адв. Гаухчевський і лодзький адв. Копиліівський.

— **Про сучасний Китай** відбудеться нині середа на „Бесіді" (вул. Руської 22, І. п.) відчит п. М. Костіва-Гірняка в год. 6. веч. заходом „Т-ва Письменників і Журналістів" у Львові. Добровільні датки.

— **Лугове Свято в Перемишлі.** В неділю, дня 23. п. м. відбудеться в Перемишлі заходом тамошнього Руханкового Товариства і Огневої Сторожі „Луг" — Лугове Свято при співучасти довколичних лугових товариств. На програму свята складаються такі точки: Дефіляда; відкриття свята і привіти; масові вправи луговиків і луговичок; вправи луговичок хустинами; вправи луговиків вільноруч і топірцями; ритмічні вправи луговичок до пісні „Ой, у лузі..."; вправи львівських луговиків списами; ритмічні вправи львівських луговичок до пісні „Чорна рілля їзорана"; вежі; пожарничі вправи; аркан. До вправ приграватиме лугова орхестра.

— **Львівська хроніка.** 3 місяці дістав шофер М. К. Завала за таку необережну їзду, що коптувала здоровля двох пасажирів. — Шість місяців вязниці дістав львівський почтовий урядовець І. М. Ковальчук за те, що вибирав з листів долари і визвятив долари від одної бідної жертви.

— **Офіцири перед військовим судом.** Перед військовим окружним судом у Варшаві ведеться від 4-ох днів процес проти трьох офіцерів Фльоренцького, Вальтера та Левандовського, з яких одні мають на совісти хабарі, а інші насильство над малолітньою та равлия до розпусти. На суд покликали 83 свідків.

— **Воздушний наступ на Київ.** Із „Правди" вичитуємо такий опис пробних маневрів над Київом з 11-го на 12-го п. м. „В 11 год. веч. над містом гуділи перші ворожі літаки а до 1-ої год. їх скількість зросла. Для „маскування" центральна електрична станція перестала видавати світло. На місто налягла темрява. У друкарнях зупинилась праця над видаванням часописів і почалась аж при свічках. Над містом скинули літаки 11 фугасних бомб і 16 хемічних. Наслідком цього вибухло кілька „умовних" пожеж, які зльокалізували пожежні команди. Число „умовних" жертв: 9 отроєних газами, 5 ранених, убитих ніодних. Усю ніч чути було артилерійський вогонь, розриви бомб і тріск кулеметів.

— **Ріжні вістки.** До німецького посольства у Варшаві хотіли вломитися невідомі злодії. Їх наполошили. — У зоольогічному городі в Гамбурзі відкрили IX. конгрес німецьких природників і лікарів. У конгресі бере участь 10.000 природників і лікарів з Німеччини та еміґрації. — У Зальцбургу радить конгрес німецьких юристів; є 1000 делегатів. — На фабриках Цепеліна в Фрідріхсгафен закінчили новий дірижабль, який вилетить через Атлянтійський океан в Америку 20-го жовтня без огляду на погоду. — У Відні почалась міжнародна конференція в справі соціяльного обезпечення. — У Ню Йорку демонстрували в приватній хаті голосову фільму; чули промову короля Альфонса про Лігу Націй. — У Парижі на виставі нової песи Ростана (сина Едмонда, автора „Сірано де Бержерак") частина глядачів протестувала проти тенденції песи „Наполеон IV", що скидає вину за смерть Наполеона на англійців; англ. дипльоматія також буде протестувати. — Уряд Злуч. Держав прибрав 4 англ. банку на 2.500.000 дол. золота.

— **Пошукування за Амундсеном покінчені.** У Норвегії появився окремий комунікат, який стверджує неможливість дальших розшуків за Амундсеном з огляду на те, що наближається осінь, яка унеможливлює дальшу плавбу в околицях Шпіцберґу та Землі Франца Йосифа. Із кораблів, які вели дотепер розшуки, відкликаний французький кружляк „Штрасбург".

— **Корабель-мара.** На озері Аммерзее кружляє від довшого часу металевий корабель, кермований радієвими хвилями з радіотелеграфічної експериментальної станції в Ґрефельфінг. Корабель, на якому нема ні живої людини, викликає [illegible] мешканців корабель-мара.

— **Негр — почесний український кулеметчик.** Команда червоної армії на Україні з нагоди теперішніх маневрів роздавала почесні титули для чужинних делегатів. Титул „почесного кулеметчика" [illegible] англійський комуніст Гаррі Полліт.

— **Літаки з бавовняними пропелерами.** Коли взяти під увагу [illegible]

кість оборотів пропелєра при літаку, що перевищає швидкість голосу (більше як 600 миль в одній годині), то на саму думку про такі пропелєри видається це неймовірним. В дійсности такі пропелєри істнують і їх припоровлюють уже практично. Напр. американський літак, що перший відбув дорогу між Сан Франціско і Гонолюлю мав бавовняний пропелєр. Його виробляється з відповідно приладженої бавовняної матерії, яку заправляється кварцом і дається під спеціяльну прасу. Так зладжені пропелєри мають бути навіть кращі та витреваліші від деревляних.

— **Рекорди.** З Берліна відлетіли німецькі летуни Вінтерфельд і Айхлер у напрямі Токіо. Шлях лету: Кенігсберг-Москва-Сибір. Летуни мають намір осягнути новий рекорд у витревалости лету. — До Сінгапуру прибули англійські гидроплани, завершуючи окружний лет із Англії крізь Індії та Австралію. — У Злучених Державах переведи на двох цікавий експеримент трансмісії театральної вистави. Картини перенесені на 6 миль, були зовсім ясні та виразні. — У Портсмант, в Англії, вмерла дитина, якої мозок важив 200 грамів більше ніж мозок звичайної людини.

— **Що оповідають спіритисти.** У Льовові радить міжнародній конгрес спіритистів. Уже на перших його засіданнях зібрані почули незвичайні ревеляції учасників. Грек Поверідес оповідав про дитину, що маючи 9 місяців була зовсім розвиненим медіюм і промовляла мовою дорослої особи. Коли вона вмерла в 2 році і її батько після її смерти хотів з нею порозумітись, її дух відповів, щоби зажда на її дальший розвиток. Англійський спіритист Овтен упевняє, що нераз дотикався частей тіла матеріялізованих духів. Один священик оповідає про 30-літний контакт з духом, що жив у його парохіяльнім домі, де часто прохожувався і давав себе бачити ще й іншим особам. Дух щез від хвилини, коли при перебудові дому найшли там кістки зперед 30 літ.

— **Пізанська вежа і фашисти.** Відомо, що славна похила пізанська вежа хилиться від якогось часу так, що в Італії лякаються катастрофи. Щоби цьому зарадити, уряд прийняв пропозицію одної англійської фірми на заправу похилої вежі. Фірма вислала інжинірів і машини і почала працювати. Тоді фашистівський синдикат інжинірів у Пізі звернувся до міністерства і до керманичів фашистівської партії з протестом, домагаючись щоби направити „цю моральну ганьбу та матеріяльну втрату для рідного промислу" себто відправити англійських інжинірів. Коли англійці відступлять від вежі і заберуть звід неї свої машини, тоді вона може захитатись не на жарт!

— **Товариство „Смітів".** Загально відомим є, що як у Німеччині на кожному кроці можна зустрінути прізвища Міллєр і Шульц, так само прізвище „Сміт" є найбільше популярним в Англії та Злуч. Державах. Недавно зорганізувались там усі Сміти в окрему організацію. Назва товариства: „Світова організація Смітів". Право приналежности до нього має кожний властитель цього прізвища. Основини організації відсвятковано розуміється гучним бенкетом, оригінальним настільки, що вся обслуга бенкету, почавши від пятьох поміщення аж до виконання концертової частини, це були самі Сміти. Головною точкою програми була промова губернатора стейту Ню Йорк, теперішнього демократичного кандидата на президента Злуч. Держав — Аль Сміта. Надіються, що ціла організація буде за ним голосувати при виборах. Замісць така організація мала би зменшити скількість Смітів, щоби зменшити ріжні суспільні непорозуміння то вона ще їх збільшить: відтепер її члени будуть горді на своє банальне прізвище.

На допомоговий фонд студенству! На поклик Товариства Прихильників Освіти складати жертви на допомоговий фонд студенству в приводу заборони зборів станиславівським і волинським воєвідством зложили: інж. Юліян Мудрак, Львів 20 зол. і взиче на довільну квоту пп. д-ра Альфреда Говиковича та інж. Івана Матковського, дир. Ярослав Костуник 10 зол., д-р Любомир Макарушка 10 зол., Петро Лучь, Звесіння 100 зол., Микола Сторож, Мушина 3 зол., о. Іван Порайко, Станиславів 5 зол., Громадяне села Підпечари п. Товмач 17 зол. — Разом досі зложено 215 золотих. Жертводавцям складає в імени студенства щиру подяку Товариство Прихильників Освіти у Львові, вул. Супінського ч. 21. (Чекове конто в ПКО, Варшава 153.735 і конто в Земельнім Банку Гіпотечнім, Львів, вул. Підвальє ч. 7.). 381 1—1

З концертової салі.

Сальомея Крушельницька в Перемишлі.

Гурток громадян на двірці в очікуванні. 12·10 заїздить поспішний поїзд і появляється вона, велика наша артистка, весела — усміхнена.

Сердечні оваційні привітання. Маленька дівчинка передає їй квіти, а вона схиляється до дитини, дякує щиро...

Вечір. Саля тоне в морі світел, понад головами нетерпеливої юрби. Та ось підноситься занавіса й на сцені появляється вона, висока, струнка — усміхнена. Хмари квіток стеляться ковром у її ніг і враз гомонить з її грудей могуча, дзвінка пісня. Спершу чужа, опісля своя-рідна, якою пориває нас за собою й каже вслухуватися в її чарівні тони... І знова квітки й оплески без кінця.

Кінчиться вечір пісень і вона засідає між нами, в гарно прибраній салі „Бесіди". При столі чільні громадяни балакають з нею, розказують про наші радощі й горе, а пані зі „Союзу Українок", звиваються, вгощають гостя та стараються, щоб вечір цей остав незабутнім у її памяти.

Та пора в дорогу й вона встає від стола. Вручають їй альбом з підписами від перемиської громади і кіш квіток від „Музичного Інституту", який передають їй наймолодші учні Інституту в народніх строях. На обличчу її видно зворушення...

Грімким „Многая літа" та окликами „Слава" провела її з салі перемиська громада.

Яр. М.

Театри.

Великий Міський Театр:

19-го г. 7·30 веч. „Нітуш", оперетка, виступ Ельни Гістедт.

20-го г. 7·30 веч. „Лекше перейти верблюдові", комедія Лянгера (50% знижки).

Кіна.

„Аполльо": „Пожежа Галичини" (Переможець сердець).

„Лев": „Тайна гарної пані", в Ліль Даговер".

„Оаза": „Зрада в Галичині".

„Палас": „Тітанік".

„Фатаморгана": „Справа при зачинених дверах".

З театру.

Відкриття постійного українського театру в Станиславові.

Станиславів гордий тим, що зробив спробу, на яку не зважився би Львів: почав вести постійний український театр. Ця спроба можлива при двох умовинах, яких бракує у Львові: Станиславів має театральну салю, себ-то сцену, пригожу для театру, а що ще важніше то мецената, який мав сміливість узяти на своє утримання таку ненажерну потвору як театральний бюджет.

„Театр ім. І. Тобилевича" мав почати свій репертуар „Мартином Борулею", але вважав відповідним скористати з рідкої нагоди такого виступу як С. Крушельницької, що дня 15-го ц. м. інавгурувала своїм великим іменем новий артистичний почин. На першу виставу 16-го пішла оперетка Штравса „Чар вальса" у перекладі невтомного перекладчика оперетковиж лібрет Ю. Шкрумеляка. Саля „Сокола" тріщала від натовпу. Більшість станиславівського громадянства йшла в театр більше з офіціяльного обовязку, щоби бути на першій виставі, ніж з охоти провести приємно вечір. Скептики мали неодин поважний аргумент, щоби сумніватися в успіх такої вистави. Тим більшою була їхня несподіванка.

Почалось з обстановки. Такої обстановки не мав у Галичині вже давно-давно ніодин наш театр: нові декорації, нові меблі, нові костюми; все прибране з найбільшою дбайливістю та смаком. ІІ-ої дії не потрібував би соромитись і столичний театр. Так само і оркестри, численної, добре підготовленої, легкої, під орудою молодого здалого дириґента (Шрам).

Актори — це здебільша молодь. Її душею режісер оперетки п. Давидович, що почувається на сцені, мов риба в воді і знає свою авдиторію як власну кишеню. Його характеристична роля старого Пожизма розбуджувала бурю реготу та оплесків. Може не всі шаржовані місця та переперчені дотепи були до вподоби більше вибагливій публиці, одначе вона в театрі завсіди безсильна супроти маси. Перше місце з артисток належиться п. Ленській, вже вправній акторці, меткій, з мельодійним голосом доброю дикцією. П. Угорська була в своїй ролі зовсім на місці. Не зашкодило би їй більше свободи, чого ще дуже бракує п. Сміринській і Кемповій, не зовсім освоєним зі сценою. Три дебютантки в балеті ІІ-ої дії були прегарні. П. Кемпа як Льотар був дуже добрий; п. Опар з приємним видом і голосом мав щораз сміливіші рухи в міру того, як грав... Було загальне враження, що аматори перейшли вже школу аматорів і можуть рівнятись із професійними акторами наших мандрівних труп. Публика виходячи з театру повторяла згідно: „якби тільки так далі!"

Дальший успіх театру залежний у рівній половині від його артистичного проводу та симпатії громадянства для його нелегкого почину. Бо його організаційна підстава спочиває в руках досвідченої, енергійної людини, рідкого запалу та витревалости. П. Константин Висьневський сам, власним зусиллям поставив усю справу та піддержує її. „Театр ім. І. Тобилевича" має в програмі і поважніший репертуар. Треба би лише лякатись, щоби він не перейшов меж компетенцій молодої трупи: Ібсен або Молієр їй не під силу. А спробами не під силу знеохочується легко публика і самі актори.

М. Р.

Необхідний для всіх!

Поручаю Вп. П. тільки за 2 зл. 50 сот. з пересилкою моментальний рахівник. — Велика економія часу.

В хвилині можна множити, ділити і вичисляти відсотки. Необхідний для всіх інституцій, підприємств, учителів, учнів, бюралістів касієрів, бухгальтерів, всіх урядників і т. п. осіб. Приступний для кождого без страти часу і енергії, як також без окремого приготовання. Дає готові висліди множення, ділення і обчислювання відсотків автоматичною швидкістю читання. В случаях потреби моментальних обчислень є незрівнаний. Ціна тільки 2 зол. 50 сот. з пересилкою, листи і перекази адресувати: Генрик Цукерштайн, Warszawa, Leszno No 27/33. Конто чекове П. К. О. ч. 7863

П. С. Висилається по одержанню належитости, можна і за післяплатою, в цім випадку коштує о 1 зол. дороще.

404 5—6

Оповістки.

Подяка. Комітет Будови гр.-кат. церкви в Клепарові під Львовом, виповняючи резолюцію Загальних Зборів з дня 8. вересня 1928 р. отсею дорогою складає іменем цілої української клепарівської громади щиру подяку всім Високоповажаним жертводавцям, котрі своїми щедрими датками допомогли до здвигнення мурів клепарівської церкви, які вже майже на викінченню. Зокрема подяку нашу зволять приняти наші визначні Добродії: ВП. П. Стефан Павлусь, Клівленд; Хв. Братство церковне, Філядельфія; ВПрп. Ігуменат ОО. Василіян і Братство церковне при церкві св. Онуфрія у Львові та ВПрп. Ігуменат ОО. Студитів в Уневі. Тою дорогою просимо у всього українського громадянства негайної грошевої помочі, конечної до доведення будови нашої церкви під дах, — до двигнення твердині, яка многих має захоронити від душевної смерти, від відпурання від нашої св. віри й обряду. — Жертви просимо слати на адресу: Комітет Будови церкви, Kleparów ad Lwów, на руки Володимира Гриневецького. — За Комітет Будови Церкви в Клепарові о. В. Яценків, голова. Б. Кушніренко, секретар.

Позір Скільщина! Дня 21-го вересня н. р. в год. 3-ій по пол. відбудеться величне посольське справоздавче і організаційне Жіноче Віче в Сколім, а дня 22-го п. м. в год. 12-ій в Славську. — Реферують сенаторка Олена Кисілевська і посолка Мілена Рудницька.

На сокільський здвиг до Стрия в неділю дня 23. вересня п. р. вибирається прогулька зі Львова. — Зголошення в Соколі-Батьку приймаються до суботи год. 12. в полудне включно. Залізнича знижка 33%. — „Сокіл-Батько".

Дрібні оголошення

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна III. ч. 5 поручає найдешевше сітки до курників, уладжує цілковиті огорожі тенісових кортів, віль, городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 20—?

МОДНІ бранзолєтки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жорж). Тел. 27—29. 2481 13—7

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні Івана Зельтенрайха, Львів пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо наручні. 3 6 116-?

НА сплати ЛІЖКА мосяжні 200 зол. На провінцію без поручення. — Фабрика Закс, вул. Личаківська ч. 132. 487 1—?

КОСІВ, за Коломиєю, пенсіонат Евгенії Лукашевської поручає на осінний і зимовий сезон кімнати уладжені соняшні з першорядним повним удержанням. Великі полудневі веранди. 499 1—1

ФОТ. ЯНУШЕВИЧ — вул. Віціп. Поля 1 (бічна Зеленої). Тел. 39-49. 505 10—11

УРЯДОВЕЦЬ і вправний диріґент хору потрібний сейчас до Філії Просвіти в Радехові. — Зголошення: о. д-р Пеляіх, Радехів. 571 2—1

ФОРТЕПЯН Гофбауера, короткий з металевою плитою, в найкращім стані за 1.800 зол. продам. — Ганах, вул. Пілсудського ч. 21. I. п. 571 2—1

НА СПЛАТИ **ОТОМАНИ** 55 зол. **КАНАПКИ** 55. Фотелики до розкладання 15. Фабрика **ЗАКС** Личаківська ч. 132. 502 3—3

ПРИЙМУ на спільне мешкання одну або дві панночки. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Мешкання". 579 1—1

ОКРЕМА КІМНАТА для студентки. Вхід з передпокою. Відомість: Адміністрація „Діла" під О. Р. 580 1—1

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Специяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 16—20

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ:

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ҐРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

І ЇХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА І РУЧНИХ РОБІТ

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александер Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 11—?

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіолані і Парижі золотими медалями.

1302 Скрізь до набуття. 36—?

Їдальні, Спальні, Сальони і мужеські комнати першорядних виробів краєвих і закордонних по приступних цінах поручає фірма 417 5—5

БРИК і ГРИНЕР

Львів, вул. Ягайлонська 24., тел. 21-76

Вже крайна пора слати замовлення на

ЗИМОВЕ ВЗУТТЯ

до фабрики ріжнородних пантофлів і папучів

Т. ПРОЦИШИНА

ЛЬВІВ, вул. Вроновських ч. 4.

(Замовлення з провінції полагоджується негайно). 261 10—10

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

МИХАЙЛА СТЕЦЯ

абсольвента заграничного крою

виконує всякі кравецькі роботи солідно і скоро.

ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВ. ВИГОТОВЛЯЮ РЕВЕРЕНДИ, НАПЛЕЧНИКИ, ПЛАЩІ І ПОКРИТТЯ НА ФУТРА по найновіщим взорам.

519 Адреса: 1—?

ЛЬВІВ, вул. ЗЕЛЕНА, ч. 31.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10